

ELS ARXIUS

DIPOSITARIS DE LA MEMÒRIA

Materials didàctics del Servei Educatiu de
l'Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat

C:\Baix Llobregat

C:\Baix Llobregat

C:\Baix Llobregat

C:\Baix Llobregat

C:\Baix Llobregat

C:\Baix Llobregat

C:\Baix Llobregat

C:\Baix Llobregat

C:\Baix Llobregat

C:\Baix Llobregat

C:\Baix Llobregat

C:\Baix Llobregat

C:\Baix Llobregat

C:\Baix Llobregat

C:\Baix Llobregat

C:\Baix Llobregat

C:\Baix Llobregat

C:\Baix Llobregat

C:\Baix Llobregat

C:\Baix Llobregat

C:\Baix Llobregat

C:\Baix Llobregat

C:\Baix Llobregat

C:\Baix Llobregat

C:\Baix Llobregat

C:\Baix Llobregat

Consell Comarcal
del Baix Llobregat

Autores

Anna I. Argilés
M. Luz Retuerta

Coordinació de la publicació

Pilar Vicente i Mercader
Consell Comarcal del Baix Llobregat

Correcció de textos

Maria Coscoll i Prat
Servei Local de Català de Sant Feliu de Llobregat

Projecte gràfic

MGA

Maquetació

Joan Rosell i Riba

Preimpresió

Novingraf, SL

Impressió

Gràfiques Olesa, SA

Edició

Consell Comarcal del Baix Llobregat

Dipòsit legal

B-23009-99

1a edició
700 exemplars
Abril de 1999

ELS ARXIUS

DIPOSITARIS DE LA MEMÒRIA

ÍNDEX

Introducció	9
1 Suggeriments i pautes per a la utilització del material didàctic	11
2 Continguts	12
2.1. Fets, conceptes i sistemes conceptuals	
2.2. Procediments	
2.3. Actituds, valors i normes	
3 Objectius didàctics	13

Material didàctic

1a part: Conceptes bàsics 16

- 1 Els documents. Concepte de document
- 2 Documents d'arxiu. Concepte de document d'arxiu
- 3 L'arxiu
  - 3.1. Què és un arxiu?
  - 3.2. Característiques del concepte d'arxiu
  - 3.3. Què és un fons d'arxiu?
  - 3.4. Què fem a l'Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat?
  - 3.5. Què tenim a l'Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat?
  - 3.6. A qui serveix un arxiu?
  - 3.7. Com s'accedeix a la documentació d'un arxiu?
  - 3.8. Què podem estudiar amb els documents de l'Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat?

2a part: Selecció de documents 21

3a part: El teu arxiu personal o familiar 42

Molts cops, mentre estem fent les coses que formen part de la quotidianitat de la nostra vida diària, ja sigui a la feina, a l'escola o a la nostra vida personal, no ens adonem que els documents, els papers en què molts d'aquests fets es transcriuen, seran guardats, conservats i potser ordenats en algun arxiu, i que en el futur, les generacions posteriors podran utilitzar el record dels nostres actes diaris per saber com vivíem, com era la societat a finals del segle XX, quines coses ens agradava fer i com les fèiem.

Aquesta és una de les funcions dels arxius, conservar la memòria del que som. És una tasca important, engrescadora, en la qual el Consell Comarcal del Baix Llobregat pren part mitjançant la seva col·laboració en la gestió de l'Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat.

La tasca arxivística és, doncs, bàsica per al coneixement del funcionament de les societats i per a l'estudi històric o social.

Per donar a conèixer aquesta tasca, des del Consell Comarcal hem cregut important impulsar la publicació d'aquest petit llibre amb finalitats didàctiques. Amb ell, tant el professorat com l'alumnat dels centres escolars podreu conèixer millor com és, què és i què fa un arxiu. I fins i tot és possible que desperti interès en algú o la passió per la investigació de la història mitjançant les fonts d'arxiu.

Els continguts del llibre s'han fet amb criteris planers, de fàcil comprensió, per tal que qualsevol que el llegeixi pugui entendre de manera senzilla l'objectiu i la importància de la tasca dels arxius. Apropar aquest servei a tots els ciutadans i ciutadanes, donar-los a conèixer les seves possibilitats pot, fins i tot més enllà de raons acadèmiques o d'investigació, facilitar-los la localització de documents o materials que els puguin resultar d'utilitat per a la seva vida diària.

El Consell Comarcal del Baix Llobregat considera clau conservar la memòria del que som avui i de com fem les coses, perquè els fills i filles dels nostres néts i nétes puguin comparar i aprendre de les nostres errades i dels nostres encerts. Per això, hem promogut la publicació d'aquest llibre que, ben segur, serà consultat d'aquí a molts anys en algun arxiu, probablement a l'Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat.

Espero que a tots i a totes us resulti no solament d'utilitat, sinó també interessant i entretingut.

JOSÉ LUIS MORLANES GALINDO
president del Consell Comarcal del Baix Llobregat

Els arxius. Dipositaris de la memòria neix avui com un fet tangible després d'una gestació llarga i d'una voluntat persistent de fer petits passos vers la conservació del nostre passat.

Els arxius són una eina imprescindible per construir la memòria, i aquest és un exercici que cal fer per progressar en el sentit més positiu de la paraula, ja que tothom estarà d'acord a afirmar que cal no oblidar la història per no caure en els seus paranys.

Aquesta voluntat ens ha fet apostar al llarg d'aquesta legislatura per avançar en la recuperació, conservació i difusió del nostre patrimoni documental. Així, en aquest marc general, mesos enrere va sorgir la necessitat de crear l'anomenat Servei Educatiu de l'Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat. Per dur-lo a terme, però, van ser necessaris la col·laboració i l'esforç de diferents institucions que van creure, igual que l'Àrea de Cultura del Consell Comarcal, en aquest projecte. I avui, aquest Servei Educatiu és una realitat, i el llibre que teniu a les mans és la primera eina de la qual disposem per fer que aquest avanci en la seva tasca de donar a conèixer als nostres ciutadans i ciutadanes, l'arxiu com un servei públic més. Volem facilitar l'accés a les tasques que aquest desenvolupa i al fons documental que custodia; difondre la manera d'accedir-hi per fomentar la recerca amb la documentació del passat. I penso que cal començar des de les generacions més joves.

Espero, doncs, que aquest llibre esdevingui un bon recurs per al professorat que cregui, com nosaltres, que cal fomentar la construcció de la nostra història per no perdre la nostra identitat, i que els fons documentals són una bona via per fer-ho.

CONXITA SÁNCHEZ MEDINA

consellera de Cultura del Consell Comarcal del Baix Llobregat

INTRODUCCIÓ

La relació de l'alumnat dels centres d'ensenyament secundari amb els arxius acostuma a ser escassa o nul·la. Moltes vegades l'alumnat ni tan sols sap que existeixen.

Creiem que aquesta situació pot ser deguda a diverses causes, d'entre les quals volem destacar: la manca d'apropament dels arxius vers els centres d'ensenyament, la manca de demandes concretes als arxius per part dels ensenyants i les dificultats que suposa el fet de treballar els fons d'arxiu amb alumnes d'aquesta etapa formativa. Val a dir que en els últims anys els arxius han fet un esforç per obrir-se al món de l'ensenyament.

L'experiència docent mostra que els nois i noies estudien l'assignatura d'història donant carta d'autenticitat a tot allò que se'ls explica a classe i que estudien en els seus llibres de text, sense qüestionar-se res sobre la construcció del fet històric i el seu temps. No explicitar, per part del professorat, quines són les regles del joc, constitueix una de les raons fonamentals d'aquesta situació. Crear dubtes sobre la veracitat dels fets que se'ns presenten, qüestionar el protagonisme de la història, mostrar alguns dels criteris que actuen en l'historiador o historiadora a l'hora de seleccionar fonts, etc., fa que els arxius es converteixin en un recurs didàctic de gran utilitat que permet innovar la didàctica de l'assignatura en relació amb la història que volem transmetre i el valor educatiu que li vulguem donar.

"La confusión entre el pasado y su interpretación es especialmente grave en la enseñanza obligatoria porque la persona que aprende no dispone frecuentemente del bagaje intelectual suficiente para saber que el pasado que conocemos o estudiamos no es el pasado tal como sucedió, sino una interpretación realizada desde el presente y para el presente." (Pagès, 1997)

El fet de voler qüestionar el que hem anomenat ofici d'historiador o historiadora significa presentar les regles del joc, relativitzant la total autenticitat atorgada a les explicacions donades a les classes, als llibres de text de l'alumnat, etc.; en definitiva, mostrant que són possibles altres punts de vista, altres construccions i altres interpretacions dels fets. A partir d'aquest plantejament les assignatures d'història dels currículums de secundària poden servir per plantejar una anàlisi crítica dels continguts del seu aprenentatge, lluny de l'adoctrinament polític, i també per ensenyar al nostre alumnat a descodificar les informacions que li arriben sobre esdeveniments contemporanis. Creiem que d'aquesta manera contribuïm al desenvolupament del seu esperit crític.

"En la enseñanza de la historia se trata de que los alumnos comprendan que los hechos históricos y su temporalidad son construcciones hechas por los historiadores, y que estos mismos pueden ser contruidos e interpretados de manera diferente por otros historiadores y por los ciudadanos. En consecuencia, la enseñanza de la historia supone implicarles en la aventura del saber y del saber hacer, propio del trabajo historiográfico." (Pagès, 1997)

A partir, doncs, d'aquest valor didàctic que creiem que ha de tenir la història es desprenen uns objectius; assolir-los representa buscar els plantejaments didàctics adients.

En aquesta ocasió hem cregut oportú treballar els arxius perquè permet plantejar continguts de conceptes, procediments i valors que faciliten la consecució dels objectius marcats, alhora que estableix un primer contacte amb els arxius, en quant són dipositaris de la història.

Aquests materials que hem elaborat volen servir per donar a conèixer l'existència dels arxius a un públic no habitual: quines són les seves funcions, la seva utilitat, etc., i, alhora, oferir els continguts bàsics per dur a terme accions didàctiques amb fonts d'arxiu, de manera que l'alumnat desenvolupi les habilitats cognitives necessàries per poder fer treballs que comportin un procés de recerca.

El punt quatre de les consideracions generals de l'ensenyament secundari obligatori de l'àrea de ciències socials diu que l'alumnat hauria d'assolir la capacitat d'analitzar els mecanismes i els valors que regeixen el funcionament de les societats (...), que li permetin elaborar judicis i criteris personals, i actuar amb autonomia i iniciativa en la vida activa i adulta. Dins dels objectius generals, el punt tres especifica la necessitat que els alumnes siguin capaços "de localitzar, classificar, interpretar i criticar documents o fonts orals d'informació directes i indirectes aplicant-los a l'estudi d'una determinada temàtica o a la resolució de problemes referits a l'àrea". El punt quatre diu que l'alumnat hauria de poder "explorar reculls d'informació estructurada (arxius, bases de dades, taules estadístiques) que puguin ser objecte d'accés i interrogació per mitjans informàtics". El nou batxillerat preveu la necessitat de desenvolupar la capacitat de recerca de l'alumnat. Per tot això creiem que els arxius poden jugar, d'una manera general, un paper important a l'hora de dur a terme aquestes tasques, i, d'una manera concreta, els continguts que es treballen amb aquests materials haurien de servir com a base prèvia per a la realització de qualsevol recerca amb fonts d'arxiu.

Davant d'aquestes noves demandes creiem que els arxius es presenten com un recurs amb multitud de possibilitats a l'hora d'assolir els objectius abans esmentats, tasca en la qual esperem contribuir amb aquesta seqüència didàctica.

Aquests materials consten de tres parts. La primera, més teòrica, tracta sobre els conceptes que hem considerat mínims per al treball posterior amb documents que proposem en la segona part. La presentació dels conceptes s'ha fet, sempre que ha estat possible, acompanyada d'activitats que en reforcin la comprensió.

La segona es fonamenta en la primera. Consta d'una selecció de documents que han estat triats tenint en compte aspectes com ara: el suport, la data, l'emissor, el receptor, la informació i l'apartat dins del quadre de classificació dels arxius. També s'ha procurat que fossin atractius i variats, i que tinguessin un grau de dificultat lectora i comprensiva que es pogués assumir, tot i que en algun cas ha calgut fer-ne la transcripció, com, per exemple els documents 4 i 10.

Cada document va acompanyat d'unes preguntes que serviran per analitzar-lo i classificar-lo, alhora que reforçaran els continguts conceptuals de la primera part.

La tercera part presenta una història de vida inventada que servirà de model a l'hora d'organitzar l'arxiu familiar o personal i també incidirà en la comprensió dels conceptes que s'han anat treballant.

Les dues primeres parts d'aquests materials presenten un grau de complexitat adaptat a alumnes de batxillerat. La tercera pot ser perfectament tractada en la segona etapa de l'ESO.

1. FETS, CONCEPTES, ETC.

- Els documents:**
- . què són?
  - . característiques dels documents
  - . tipus de suports de l'informació
- Documents d'arxiu:**
- . què són?
  - . característiques dels documents d'arxiu
  - . com i per què es produeixen
  - . l'exclusivitat de la informació
  - . com treballar-los des del punt de vista històric
- L'arxiu:**
- . què és un arxiu
  - . què compon l'arxiu
  - . qui produeix un arxiu
  - . com es forma un arxiu
  - . criteris de classificació arxivística dels documents
  - . l'arxiu personal
- L'accés a la documentació:**
- . restriccions a la consulta de la documentació
  - . formes d'accedir a la documentació
- L'Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat:**
- . quins serveis ofereix
  - . què es pot estudiar amb els documents de l'Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu

2. PROCEDIMENTS

- . Anàlisi de documents.
- . Classificació de documents.
- . Organització d'un arxiu familiar o personal.
- . Deducció de possibles temes d'estudi a partir dels documents analitzats.
- . Maneig d'algunes abreviatures aparegudes en alguns documents analitzats.

3. ACTITUDS, VALORS I NORMES

- . Respecte i curiositat pel passat.
- . Esperit crític i pluralista.
- . Ordre i rigor.
- . Relativització de la fiabilitat de les fonts de la història.
- . Consciència que la història que s'estudia és una interpretació.
- . Responsabilitat i cura pel que fa al maneig de la documentació.
- . Responsabilitat i discreció pel que fa a l'ús i divulgació de la informació obtinguda.
- . Comportament correcte quan es fan visites fora del centre.

- 1 Conèixer els diferents tipus de documents d'arxiu i les seves característiques.
- 2 Entendre les funcions que compleix un arxiu i la seva utilitat.
- 3 Relacionar temes de recerca històrica i documents d'arxiu.
- 4 Organitzar un arxiu familiar o personal.
- 5 Valorar les construccions de fets històrics d'una manera crítica.

MATERIAL DIDÀCTIC

1ª part

Conceptes bàsics

1 Els documents. Concepte de document

Busca en el diccionari la definició de *document*.

El concepte de **document** implica:

- Un suport, que pot ser un pergami, un paper, un disquet, un disc òptic, una peça de fang, etc.
- Informació, és a dir, la notícia que transmet.
- El registre de la informació, és a dir, per mitjà de la tinta, de l'impuls electromagnètic, etc.

2 Documents d'arxiu. Concepte de document d'arxiu

El concepte de **document d'arxiu** inclou, a més, les característiques següents:

- Els documents són seriatos.** Tot i que es produeixen d'un en un, amb el pas del temps constitueixen sèries (llibres d'actes de sessions dels plens dels ajuntaments, correspondència, estadístiques, etc.).
- Es produeixen dins d'un **procés natural d'activitat del productor**. Per exemple, un ajuntament, per poder desenvolupar les seves activitats, fa pressupostos, comptes, etc., és a dir, no els fa pensant en l'ús que poden arribar a tenir per a la història o altres ciències.
- L'exclusivitat.** La informació que conté un document rarament es troba igual en un altre document amb la mateixa extensió i intensitat. Per exemple, l'acta fundacional d'una associació amb les signatures dels socis fundadors és un document únic. Tot i que avui dia aquesta característica dels documents està canviant, perquè amb els suports informàtics, d'un mateix document se'n poden fer diferents originals.
- La interrelació.** Els documents aïllats no tenen sentit. La seva raó de ser ve per la seva pertinença a un conjunt i per les relacions establertes entre ells. Per exemple, les cartes que s'adrecen diferents institucions estan relacionades entre elles i poden fer referència a altra documentació.

Intenta trobar exemples de documents d'arxiu.

3 L'arxiu

1 Què és un arxiu?

La paraula *arxiu* té tres significats:

- Conjunt de documents, de qualsevol data, forma i suport material, acumulats per una institució o persona física o jurídica -per exemple, una empresa o una associació- de forma natural durant el desenvolupament de la seva activitat, que es conserven per tal de servir com a testimoni i informació per a la persona o institució que els ha creat, per als ciutadans i per al servei de la cultura i la investigació.
- Lloc on es guarden els documents.
- Institució que té cura dels documents d'arxiu.

Esbrina l'adreça de l'Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat.

Esbrina si el teu municipi té un arxiu organitzat: amb arxiver/a, amb un horari al públic, amb la documentació classificada i descrita, etc. Si en té, digues quina és la seva adreça.

2 Característiques del concepte d'arxiu

Què compon un arxiu? La resposta és: els documents. Es tracta d'un conjunt de documents sense que sigui important la data, la forma o el suport material. Des del punt de vista de les seves característiques externes, qualsevol document pot formar part d'un arxiu.

Qui produeix un arxiu? Qualsevol persona física o jurídica, és a dir, un individu, una família, un organisme públic o privat.

Com es forma un arxiu? Un arxiu es forma a partir del desenvolupament de les activitats de les institucions, les entitats i les persones, les quals, per resoldre els seus assumptes, tramiten i creen documents. És a dir, els arxius es produeixen en el decurs d'un procés natural, no es produeixen per caprici. Els documents són la materialització de les activitats d'institucions, com ara un ajuntament, un institut d'ESO, un club esportiu, un esplai, que per funcionar fan documents comptables, correspondència, a més d'altres de més específics.

Fes una frase amb cadascun dels significats de la paraula *arxiu*.

3 Què és un fons d'arxiu?

Un fons d'arxiu és el conjunt de documents produïts i/o rebuts per una institució, persona o família al llarg de la seva vida, fruit de la seva activitat. A l'Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat hi ha diferents fons d'arxiu; per exemple, el de l'Ajuntament de Sant Feliu, el del Jutjat de Primera Instància i Instrucció núm. 1 de Sant Feliu, el personal de Xavier Bachs Valldeneu, etc.

4 Què fem a l'Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat?

- Donem normes a les oficines de les institucions perquè organitzin la seva documentació.
- Reclamem la documentació i assegurem que periòdicament les oficines de les diferents institucions transfereixin a l'Arxiu els documents que ja no són d'ús corrent.
- Classifiquem i ordenem la documentació d'acord amb els principis de l'arxivística.
- Inventariem la documentació per poder, després, accedir fàcilment a la informació quan ens la sol·liciten. En aquest sentit, tenim una base de dades dins una aplicació informàtica, comuna i específica per als arxius comarcals.
- Seleccionem els documents que hem de conservar permanentment i els que hem de destruir, d'acord amb la normativa general.
- Instal·lem adequadament els documents i tenim cura de conservar-los.

Describeu la feina de l'arxiver/arxivera a partir d'aquesta informació.

5 Què tenim a l'Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat?

L'Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu (ACSFL) es va crear l'any 1983 amb la intenció de guardar i organitzar la documentació de les institucions i les entitats de la comarca. Al Baix Llobregat, a diferència d'altres comarques, hi ha un seguit de poblacions importants que ja tenen el seu propi arxiu; tot i això l'Arxiu guarda fons d'abast comarcal, com, per exemple: els jutjats, les notaries, etc.

Els fons documentals estan classificats segons les institucions i les persones que els han produït i/o rebut, cadascuna de les quals té el seu propi quadre de classificació. Per exemple, el fons de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat està classificat d'acord amb 13 grans seccions, entre les quals esmentem: Hisenda, Sanitat, Serveis Militars, Eleccions, Població, etc. Alguns fons contenen també la corresponent secció fotogràfica.

Els fons que conserva l'Arxiu es classifiquen d'acord amb el quadre següent:

- Fons de l'Administració autonòmica. Són els documents que produeixen les delegacions territorials de la Generalitat al Baix Llobregat. Com, per exemple, la documentació de Treball. En un futur, està prevista la transferència de la documentació d'Agricultura, Ramaderia i Pesca; la dels Serveis Territorials d'Ensenyament, etc.
- Fons de l'Administració local. És la documentació que produeixen els ajuntaments i el Consell Comarcal com a resultat de la seva activitat. Aquestes institucions creen documents molt variats per al seu funcionament. Entre aquests esmentem els pressupostos, els comptes, la correspondència, les actes, les estadístiques de població, etc. Actualment l'ACSFL és dipositari de la documentació dels ajuntaments de Castellví de Rosanes, Collbató, Corbera, Santa Coloma de Cervelló, Sant Feliu i Torrelles. L'Arxiu Històric Comarcal organitza la documentació dels municipis petits que no tenen arxiver/a fins que els municipis puguin crear un servei d'arxiu propi.

- **Fons notariais.** El notariat és una institució que dóna fe pública dels actes i contractes entre persones o institucions. És a dir, garanteix i autentifica el contingut d'aquests documents. S'anava i es va al notari per fer testaments; per comprar, hipotecar o llogar una propietat; també per fer un inventari de béns després de la mort d'una persona, etc. Anteriorment al segle XX s'acostumava a anar-hi per fer capitols matrimonials, pactes econòmics que es feien entre les famílies dels nuvis abans de casar-se.
- **Fons judicials.** A l'ACSFL hi ha la documentació de diferents tribunals de Sant Feliu i d'altres poblacions del Baix Llobregat. S'hi conserva la documentació dels diferents judicis. Dins d'aquests fons també hi ha la documentació del Registre Civil, on s'inscriuen tots els naixements, defuncions i matrimonis de cada municipi.
- **Fons d'institucions.** Són els produïts per altres institucions que no pertanyen a la Generalitat, ni als ajuntaments, ni al Consell Comarcal, ni a l'Estat. Com a exemple d'aquests fons esmentem el de l'IES Olorda de Sant Feliu, institució que pròximament ens transferirà una part de la seva documentació.
- **Fons d'associacions i fundacions.** Són els que generen associacions i entitats de tot tipus: sindicats, partits polítics, entitats esportives, associacions de veïns, etc. Per exemple, el Casino Santfeliuenc, el Centre Parroquial i el Centre d'Estudis Comarcals de Baix Llobregat.
- **Fons comercials i d'empreses.** Són els produïts per tot tipus d'indústries, comerços i entitats bancàries. Pertanyen a aquesta tipologia els fons d'una fundició, d'una indústria tèxtil, d'una botiga, etc.
- **Fons patrimonials.** Són els que es produeixen per a la formació i administració d'un patrimoni. Per exemple, els arxius de les masies o de patrimonis urbans. Normalment fan referència a una família que s'ha anat transmetent el seu patrimoni. Entre la documentació que hi podem trobar hi ha els comptes de les collites d'una finca, els pagaments dels jornals dels treballadors, etc.
- **Fons personals.** Els homes i les dones al llarg de la nostra vida produïm documents, fruit de les diferents activitats que fem. Per exemple, quan neix un infant, el pare o la mare l'inscriuen al Registre Civil, posteriorment l'empadronen a l'ajuntament perquè tingui el drets com a ciutadà, el vacunen, el matriculen en un col·legi, etc. Tots tenim un expedient acadèmic de l'escola o l'institut al qual vam anar. També podem tenir documents relacionats amb les nostres aficions o necessitats de formació: per exemple, un carnet d'una biblioteca, un d'un club esportiu, etc. Si recopilem i conservem aquesta documentació tindrem un arxíu personal. Algunes persones que tenen un arxíu personal l'han dipositat a l'ACSFL.
- **Col·leccions.** Els arxius conserven també documents que no pertanyen a un fons d'una institució o d'una persona concreta, sinó que són de procedència diversa, fruit de l'acció recopiladora dels mateixos arxius. Una mostra d'aquestes col·leccions són els impresos menors –com ara els programes de festa major–, les fotografies de procedència diversa, els cartells, etc.

Fes una llista amb els diferents apartats del quadre de classificació dels fons de l'Arxíu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat.

3 6 A qui serveix un arxiu?

Un arxiu és un recurs fonamental d'informació al servei de:

- L'Administració, l'entitat o la persona que ha produït i/o ha rebut la documentació. En el cas de l'ACSFL, al servei de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat, els jutjats, la Junta Electoral de Zona, les notaries de la comarca, el Centre Parroquial, el Casino, etc., per tal de facilitar-los els documents, les dades i la informació com més aviat millor.
- Els ciutadans i les ciutadanes, per donar-los les informacions que sol·licitin referides a ells mateixos, com a resultat de l'exercici del dret d'accés dels ciutadans als arxius i registres públics, recollit en l'article 105. b de la Constitució, que reconeix el dret de les persones a saber quina informació té sobre elles l'Administració.
- La investigació i la difusió cultural. Per mitjà de la consulta directa dels investigadors, o a través de diferents recursos com ara publicacions, organització de premis, visites, exposicions, cursos, etc.

Si una alumna vol estudiar el comerç a Sant Feliu durant els segles XIX i XX, en el seu treball de recerca de batxillerat, on podria trobar la informació necessària?

Si un ciutadà necessita un plànol de casa seva per saber per on passen les conduccions d'aigua del seu habitatge, on el podrà trobar?

L'Ajuntament vol conèixer si un ciutadà ha pagat l'arbitri de la recollida d'escombraries. Qui guarda aquesta informació?

3 7 Com s'accedeix a la documentació d'un arxiu?

Per accedir a la documentació cal consultar els inventaris dels fons documentals i emplenar una butlleta amb la comanda corresponent. Prèviament l'arxiver/a pregunta sobre el tema de recerca i orienta sobre la documentació que cal consultar.

No tota la documentació és consultable; diferents raons fan que no tota estigui a l'abast dels investigadors; per exemple, la que afecta la intimitat de les persones, el secret estadístic, etc.

Emplena una butlleta de comanda de documentació:

Nom i cognoms:

Fons (per exemple, fons de l'Ajuntament de Sant Feliu, fons del Jutjat de Primera Instància i Instrucció núm 1, etc.):

Descripció i signatura del llibre/arxivador o de l'expedient/document:

Tema d'estudi:

3 8 Què podem estudiar amb els documents de l'Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat?

Amb els documents de l'ACSFL es poden estudiar molts aspectes de la vida local i comarcal dels segles XIX i XX: l'agricultura, la indústria, la política, la demografia, l'arquitectura, la vida quotidiana, etc.

Relació de documents que trobareu a continuació:

- 1 i 2 **Carta de l'alcalde de Collbató** a la vidua d'Amadeu Vives. **Resposta de J. Vives**, fill d'Amadeu Vives, a l'alcalde de Collbató, 1932, desembre, 3 i 10.
- 3 **Fotografia de les treballadores** de Can Bertrand de Sant Feliu de Llobregat, 1898.
- 4 **Inventari dels béns** que foren de Salvador Dinarés i Broquetas, traginer d'Olesa de Montserrat, 1832, febrer, 18.
- 5 **Acta de fundació** del Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat, 1974, novembre, 23.
- 6 **Carnet de ball**, 1950.
- 7 **Còpia de la instància** de Joan Estapé Ribas al ministre de Defensa Nacional per a la declaració de la seva empresa com a indústria de guerra, 1938, juny, 1.
- 8 **Denúncia** feta pel cap local de Falange Española Tradicionalista y de las JONS de Cervelló, contra Josep Tarradellas Joan, Jaume Llopart Valls, Mateu Joan i Miquel Duran, davant el Tribunal de Responsabilidades Polítiques de Barcelona, 1940, maig, 28.
- 9 **Estadística de la població** del municipi de Sant Andreu de la Barca, 1836.
- 10 **Minuta de la resposta** de l'alcalde de Sant Feliu a l'escrit del 4º Cuerpo del Ejército. Capitania General de Catalunya, 1898, gener, 31.
- 11 **Programa de la Festa Major** de Corpus del Foment Agrícola, Industrial i Comercial de Molins de Rei, 1935.

Documents núm. 1 i 2. Carta de l'alcalde de Collbató a la vídua d'Amadeu Vives.

En aquests moments que tot Catalunya plora la pèrdua del seu fill il·lustre, l'eminent Mestre Amadeu Vives, en nom i representació de l'Ajuntament de Collbató i donant compliment a un acord del mateix, que expressa el sentir de tot el poble, ens dirigim a vos per a ensens que expressar-vos el nostre condol, demanar-vos vulligau accedir a que en aquest poblet humil, arredossat a l'ombra del Montserrat on el gran artista vegé la llum primera i on escoltà les primeres veus misterioses de la terra que li donà el tremp i el caracter, puga trobar per sempre el seu repós i les campanes que ell tan estimava puguin cantar per ell a tota hora.

Així el qui portà amb gloria arreu el nom de la seva terra trobarà en la terra mateixa que'l gronxà, el seu darrer, amorós senzill i natural bregol.

Collbató no pot retre'un més alt homenatge al seu fill preclar que convertint-se tot ell en tomba sagrada i cada fill de Collbató en un guardià fidel d'aquesta tomba on jairà amb son etern un dels homes més intel·ligents i més singulars de Catalunya.

Deu vos guardi molts anys distingida i noble senyora.

Collbató, 3 de Desembre de 1932.

Sra. Vídua de M'Amadeu Vives

Resposta de J. Vives, fill d'Amadeu Vives, a l'alcalde de Collbató.

J. VIVES GINER
ADVOCAT

CORTS CATALANES, 642
TELEFON 26470

BARCELONA. 10 decembre 1832.

Sr. Alcalde de Collbató
COLLBATO

Distingit senyor,

Agraeixo cordialment el telefonema que vareu enviar-me amb motiu de la mort del meu estimat pare, Amadeu Vives (a.c.s.), expressió del condol d'aquest Ajuntament i del poble de Collbató, d'aquest poble a qui cab la glòria d'haver estat el seu bressol.

He sentit molt no poder atendre la vostra aspiració de que fos Collbató qui guardés les despulles d'aquest fill seu; per haver-me estat impossible de refusar la mateixa aspiració expressada per l'Ajuntament de Barcelona, amb anterioritat. En canvi, us prometo fer a aquest Ajuntament dipositari d'un record personal del meu pare.

Prego feu extensiu el meu agraïment i el de la meva família, a quantes representacions, entitats i persones de Collbató, s'han unit aquests dies al nostre dolor; junt amb la meva salutació a aquest poble que veié néixer al meu pare i al qual ell tant estimava.

Ben vostre,

Llegeix el document.
 Quan està fet i on?
 Qui el fa i a qui l'adreça?
 Com està escrit (a mà, a màquina, imprès, etc.)?
 En quina llengua està escrit (català o castellà antic)? Com són la llengua i l'ortografia?
 Quin és el suport d'aquest document (paper, argila, fotografia)?
 De què o de qui parla? Busca el nom d'Amadeu Vives en una enciclopèdia.
 En quin apartat del quadre de classificació col·locaries aquest document i per què?

Document núm. 3. Fotografia de les treballadores de Can Bertrand de Sant Feliu de Llobregat, 1898.

Observa aquesta imatge.

Quin és el suport d'aquest document (paper, argila, fotografia)?

Quan està feta i on?

Describeu-la.

Qui treballava a la indústria tèxtil de Sant Feliu d'acord amb aquesta fotografia?

Sobre quins d'aquests aspectes ens dona informació aquesta fotografia:

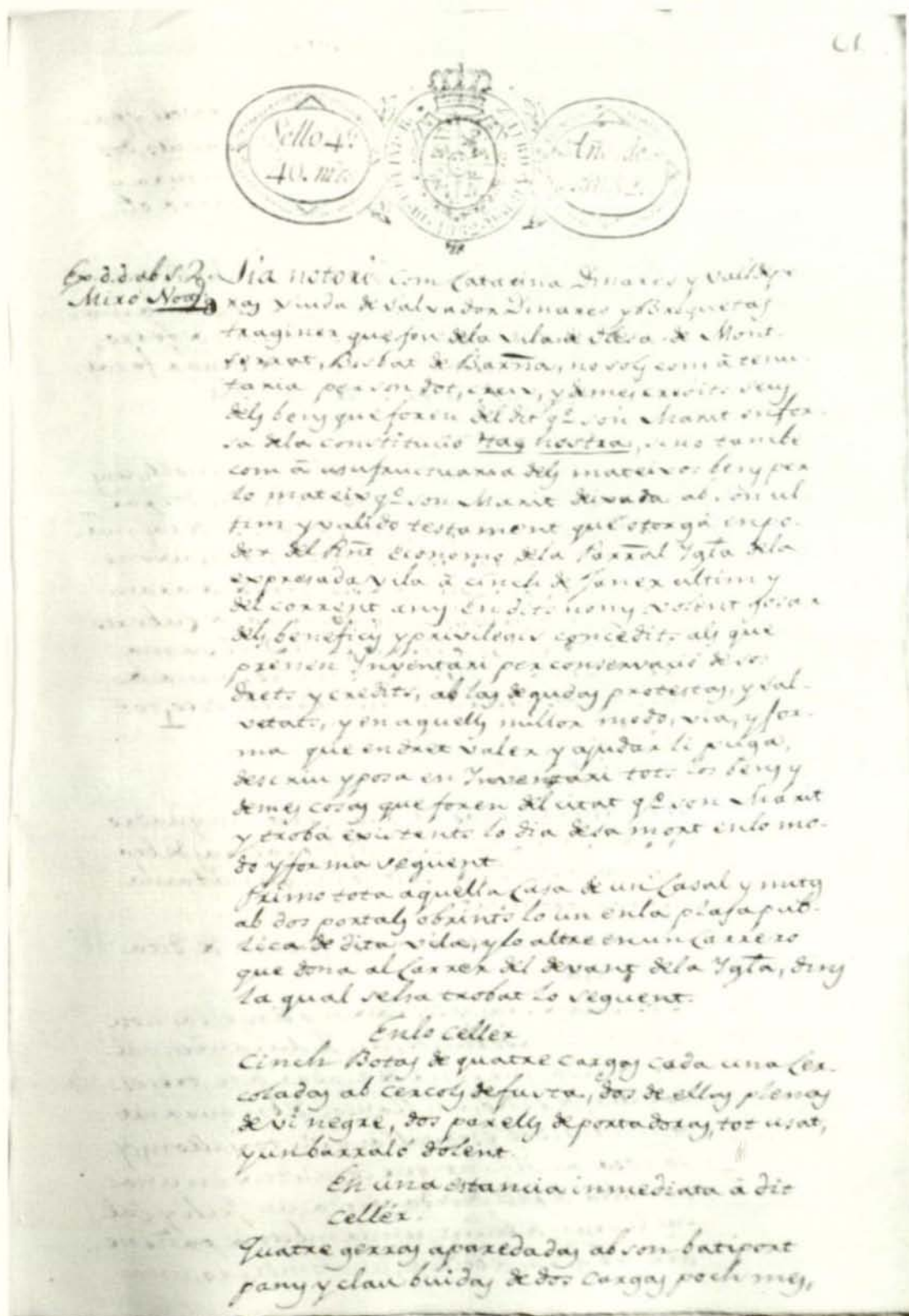
a) El treball de les dones i dels infants. b) La història de la tècnica. c) La història del vestit?

En quin apartat del quadre de classificació col·locaries aquesta fotografia document i per què?

Segur que a casa teva hi ha imatges dels teus pares o dels teus avis que tenen com a mínim més de 25 anys. Tria una fotografia i explica de quins aspectes dona informació.

Document núm. 4. Inventari dels béns que foren de Salvador Dinarés i Broquetas, tragner d'Olesa de Montserrat, 1832, febrer, 18.

ó menos cada una, tot usat.

En lo Estable

Un hacho de pel xoigench molt vell y parat, un bast ab vuy corday corresponents, dos parells de bota de porax oli, una mesura y un mitg costa de terra per mesurar oli, tot usat.

En la Evanciancia nombrada da la horta

Dos eixoaday, un magall, un xapa, una ma. va de estellas lleña ab tres tascony de ferro, una destriat grossa, un falsó de segax fozat ja, y lo cup ab don brescat, tot usat.

En la Cuina

Uns flamascechy, una pala, uny molly, uny llevany, un corxepa, unyay graellay, dos pal. lay y dos llerny tot de ferro, dos calderay mit. janay, un brasé ab ion peu, una quaidone. ra, una casa y una cocolatera de aram. tot, uny escalvy, y una dotrena de cubre. de llanto, un morter de coure ab una ma del maceis, y altre de pedra ab una ma de fusta, dos talladory, y un banch escot, tot usat.

En la Sala

Un Exmaxi encastat á la paxet, un quadro de N. S. de Montverriat, dos Cadixay de bra. vos, dos banchy de espillera, y una taula llarga, tot usat.

En lo quarto de ma esquerra de dita Sala.

Dos calaixoxay, y dos caixay y diry ellay nou llansoy, dos cobrellito, un de duraxney, y al. tre de seda que se ha de acabax de fe, tres es. tovallay de piño, un llansol de bri guax nit de puntay, dos estovallay, y vintovallony, y la roba del difunt que concierve en una camilla de pell de seda verda, un foch y cal. say llargay de bellut, un gambeto de paño ne. gre ab gixay de bellut, un sombrero, una

boxetina de color de viua quatre carniyas F
y unay sabataj dolentaj, dos caixaj me petitaj,
dolentaj y dosy taucha de ellay los papery fa-
hento per la casa, tres quadrats velly, No-
ve del Rovex de pedra mabra, y un cart Au-
toni de quix pot' usat.

En lo Pastador

La pastera de pastax dolenta ab totos los
quaxniments y un Faxell de pell, usat.

En lo quarto, que dormia lo difunt
antes de caurex malalt.

Dos llets de banchy y pots, maxfega, mata-
lay y concha a cada un, tres cadixay ab asien-
to de boga, dos cobej y dos cistelly bre madrox
tot usat.

En la Golsa

Varios trastos dolents.

Item: tota aquella pesa de terra de viua
y oliveray plantada, vituada en lo terme
de dita vila y partida nomenada May so-
les.

Item: tota aquella altra pesa de terra
tamba de viua y oliveray plantada, vitua-
da en dit terme y partida nomenada Pi-
bas blaray.

Item y finalment: tota aquella pesa de ter-
ra Campa ab oliveray, vituada en lo referit
terme y partida nomenada lo Pla.

Aquestos beny y no altre, al present confesa
haver taxat propi de dit q^o son Maxit, very
que haja deixat de continuar en lo present

Inventari cosa alguna per dolo, frau, ni danya
da inxencia, protestant que si en lo venider
trobara, o a sa noticia, for vinda, ha ve ali
altre, ben de dit qe son hanit, a me y de vo
bre escrits, los anadira en lo pte Inventari,
o de altre de nou fora, los qualz ben han
quedar en poder seu, y los promettenir,
servar, y guardar y restituirlos, sempre qe
vinga la cay de restitucio del presente Inven
tari, baixo obligacio de tota voz ben, ab to
das renunciaciones, necessarias, largant.
En testimonio del que aixi ho otorga, con
guda del infut. Notz en dita vila de Olesa
al vint y quatre day del mes de febrer de
mil vuit cents trenta dos, y no ho firma
per afirmar no saber, ho executa de sa
voluntat lo un del testimonio que foren,
Pau Anton Sanahuja, y Joseph Simó y
Serrata, sacros, en la mateixa vila re
vidinto per essay cosa, caidato, de que faj
fee. = T dos ollas = una sort de texiva comu
na, dos porrons de vidre, lo un vent y lo altre
blanch, y una tasa de vidre blanch = F tot
umat. Estay postillay salen, pero no lo tildat =
tot umat. &

Pau Anton Sanahuja testimonio

En poder de mi
Ventura Capax ixió y dixol a Notz.

Transcripció del document núm. 4.

Ex. d.d. ab S. 2 Miró Not.

Sia notori com Catarina Dinares y Valdeperas viuda de Salvador Dinarés y Broquetas, traginer que fou de la vila de Olesa de Montserrat, Bisbat de Barna, no sols com a tenentaria per son dot, creix, y demás crèdits seus dels bens que foren del dit qo. son marit en forsa de la constitució Hac nostra, sino també com a usufructuaria dels mateixos béns per lo mateix qo. son marit deixada ab son ultim i vàlido testament que otorga en poder del Rnt. Economo de la Parral. Iglá. de la expresada vila a cinch de janer últim y del corrent any en dits noms volent gosar dels beneficis y privilegis concedits als que prenen inventari per conservació de sos drets y crèdits, ab las degudas protestas y salvetats, y en aquells millor modo, via y forma que en dret valer y ajudarli puga, descriu y posa en inventari tots los béns y demás cosas que foren del citat qo. son marit y troba existent lo dia de sa mort en lo modo y forma següent.

Primo tota aquella casa de un casal y mitg ab dos portals obrints lo un en la plasa pública de dita vila, y lo altre en un carreró que dona al carrer del devant de la Iglá, dins la qual se ha trobat lo següent.

En lo celler

Cinch botas de quatre cargas cada una cercoladas ab cercols de fusta, dos de ellas plenas de vi negre, dos parells de portadoras, tot usat, y un barraló dolent.

En una estancia immediata a dit celler

Quatre gerras aparedadas ab son batiport pany y clau buidas de dos cargs poch mes o menos cada una, tot usat.

En lo estable

Un macho de pelroigench molt vell y pasat, un bast ab sas cordas corresponents, dos parells de bots de posar oli, una mesura y un mig cortà de terra per mesurar oli, tot usat.

En la estancia nomenada la Bolta

Dos eixadas, un magall, un xapu, una masa de estellar lleña ab tres tascons de ferro, una destral grossa, un fals o de segar foratja, y lo cup ab son brescat, tot usat.

En la cuina

Uns flamastechs, una pala, uns molls, uns llevans, un torrepa, unas graellas, dos paellas T y dos llums tot de ferro, dos calderas mitjanas, un brasé ab son peu, una graixonera, una casa, y una xocolatera de aram tot, uns estalvis, y una dotsena de cuberts de llautó, un morter de coure ab sa ma del mateix, y altre de pedra ab sa ma de fusta, dos talladors, y un banch es co T tot usat.

En la sala

Un ermari encastat a la paret, un quadro de Na. Sa. de Montserrat, dos cadiras de brasos, dos banchs de espitllera, y una taula llarga, tot usat.

En lo quarto de ma esquerra de dita sala

Dos calaixeras, y dos caixas y dins ellas nou llansols, dos cobrellits, un de durantés, y altre de seda que se ha d'acabar de fer, tres estovallas de piñó, un llansol de bri guarnit de puntas, dos estovallas, y sis tovallons, y la roba del difunt que concisteix en una ermilla de pell de seda verda, un jech y calsas llargas de bellut, un gambeto de paño negre ab giras de bellut, un sombrero, una barretina de color de brisa quatre carmisas F y unas sabatas dolentas, dos caixas mes petites dolentas y dins la una de ellas los papers fahents per la casa, tres quadrets vells, Na. Sa del Roser de pedra mabra, y un Sant Antoni de Guix

En lo pastador

La pastera de pastar dolenta ab tots sos guarniments y un garbell de pell, usat.

En lo quarto que dormia lo difunt antes de caurer malalt

Dos llits de banchs y pots, marfega, matalas y concha a cada un, tres cadiras ab asiento de boga, dos cobs y dos cistells bremadors tot usat.

En la golfa

Varios trastos dolents.

Item: tota aquella pessa de terra de viña y oliveras plantada, situada en lo terme de dita vila, y partida nomenada Mas Solés

Item: tota aquella altra pessa de terra també de viña y oliveras plantada, situada en dit terme y partida nomenada Ribas blavas.

Item y finalment: tota aquella pessa de terra campa ab oliveras, situada en lo referit terme y partida nomenada lo Pla.

Aquestos bens y no altres al present confesa haver trobat propis de dit qo. son marit, sens que haja deixat de continuar en lo present inventari cosa alguna per dolo, frau, ni dañada intenció, protestant que si en lo venider trobara, o a sa noticia pervindra haverhi altres bens de dit qo. son marit, a mes dels sobre escrits, los añaDIRA en lo pnt. inventari, o be altre de nou fara, los quals bens han quedat en poder seu, y los premet tenir, servir, y guardar, y restituirlos sempre qe vinga lo cas de restitució del present inventari, baix obligació de tots sons bens, ab totes renunciacions necessarias llargamt.

En testimoni del que així ho otorga, coneguda del infrit not. en dita vila de Olesa als vint y quatre dias del mes de febrer de mil vuitcents trenta dos, y no ho firma per afirmar no saber, ho executa de sa voluntat lo un dels testimonis que foren, Pau Anton Sanahuja, y Josepch Simó y Serralta sastre en la mateixa vila residints per estas cosas cridats, de que fas fee = T dos ollas = T una sort de terrissa comuna, dos porrons de vidre, lo un vert y lo altre blanch, y una tasa de vidre blanch = F tot usat. Estas postillas valen; però no lo tildat = tot usat.

Pau Anton Senaguja testimonis

En poder de mi Ventura Gaspar Miró y Oriol nota.

Abreviatures

qo. : quondam: difunt
not: notari
Rnt: reverend
Parral. : parroquial
Iglá.: Iglesia
pnt. : present
Ex. D D : expedit el dia de
Na : nostra
Sa : senyora

Llegeix el document.

Quan està fet i on?

Qui el fa i a qui l'adreça?

Com està escrit (a mà, a màquina, imprès, etc.)?

En quina llengua està escrit? Com és aquesta llengua (català o castellà antic, etc.)?
I l'ortografia?

Quin és el seu suport (paper, argila, fotografia)?

De què o de qui parla?

En quin apartat del quadre de classificació col·locaries aquest document i per què?

Busca en el diccionari aquestes paraules i escriu-ne el significat:

bremador (vegeu *veremador*):

brescat:

brisa:

boga:

cobes (vegeu *cove*):

cuartà (vegeu *quartà*):

gambeto:

garbell:

graixonera (vegeu *greixonera*):

magall:

molls:

pastera:

tascons (vegeu *tascó*):

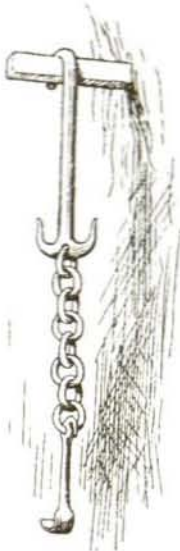
traginer:

Llegeix aquest vocabulari.

Bast català

Clemàstecs

Lleves

barraló: Bóta petita per traslladar vi.

bast: Espècie de sella amb els arçons molt sortits i units per una peça a cada costat que serveix principalment per tragar carrega feixuga a l'esquena de la bèstia.

batiport: Peça que tapa horitzontalment les gerres.

boga: Planta dels gèneres *Typha* i *Iris*.

bri: Teixit fet de la pura fibra del lli o del cànem, sense estopa ni borra (cast. *hilo*).

casal: Tros de terra midat per bastir-hi una casa.

creix: Augment de dot assegurat a la dona pel seu marit sobre els béns d'aquest.

durantes: Roba de llana prima i estreta (cast. *calamaco*)

jech (vegeu **gec**): Peça de vestir que cobreix el tors de l'home i que va posada damunt del guardapits o de la camisa (cast. *chaqueta*). Antigament el gec era curt, arribava només a la cintura; avui és un poc més llarg i equival a l'americana.

flamastechs (vegeu **clemàstecs**): Cadena d'anelles amples, que va penjada damunt la llar i que a la part inferior porta alguns ganxos on es penja l'ansa de la caldera o les lleves de les olles que s'han de posar a escalfar al foc.

Constitució Hac Nostra: Antiga disposició legislativa catalana d'origen medieval que ordenava fer inventari dels béns d'un difunt o difunta en el termini de temps d'un mes de la seva mort, en el cas que hi haguessin fills menors d'edat. L'objectiu era delimitar els béns que eren dels fills dels que eren del cònjuge.

llévans (vegeu **lleves**): Ganxos units per la part superior amb un arc o barreta de ferro, que serveixen per posar i llevar l'olla del foc, penjant-los o despenjant-los dels clemàstecs.

pinyó: Figura de forma i grossària semblant a la de la llavor del pi amb la qual s'adornen peces de roba com ara tovalloles.

xapu (vegeu **xàpol**): Aixada més ampla que l'ordinària i amb el mànec corbat i més curt, que serveix per cavar o per arreplegar terra (cast. *azada*).

Document núm.5.

Acta de fundació del Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat.

ACTA FUNDACIONAL.

En Martorell a vintitrés de novembre del año mil novecientos setenta y cuatro en el Museo Provincial "L'ENREPOLADA - SANTAGANA", tuvo lugar una importante reunión de historiadores, cronistas municipales i de prensa para estudiar la conflictiva problemática cultural de la comarca del BAIX LLOBREGAT.

A la citada reunión asistieron los señores: Francisco Sabirama Ollé, cronista municipal de Esparreguera; Alberto Masseguer Giralt, cronista municipal de Pallejá; Juan Tort Mensa, historiador de Molins de Rey; Juan Pi Sanjell, cronista municipal de Molins de Rey; Magda Sarraza Felip, directora del Museo Materno de St. Vicenç dels Horts; José M. Canals Lamiel, publicista de Corbera de Llobregat; Carlos Martí Vila, historiador-cronista de St. Boi; J. Vendrell Company, publicista-redactor de prensa, de St. Boi; Onofre Pel Fort Pujol, historiador de Cornellà y Jorge-Gabriel Romero Alvarez, presidente del Patronato Cultural Vallespi de St. Joan Despí.

Los reunidos, en primer lugar, y por unanimidad, expresaron deseos reivindicativos de que la Asamblea Intercomarcial de Estudios del próximo año se organice en la comarca del BAIX LLOBREGAT. Recordaron que la primera tuvo lugar en el año 1970, en Martorell, bajo la presidencia del inolvidable y activo alcalde don Vicente Ros Batllevall e indicaron que para la celebración del citado XXV aniversario se podría escoger entre las localidades de Molins de Rey, Esparreguera, Martorell, St. Boi o el Prat.

Se consideró que el BAIX LLOBREGAT es en la actualidad la comarca catalana más desintegrada y conflictiva que necesita ser promocionada creando en la misma un "Centre d'Estudis Comarcals". Se informó que en el aspecto cultural la historiografía del BAIX LLOBREGAT merece una atención particular y que se debe lograr un mayor desarrollo cultural, artístico y científico en las poblaciones que forman esta comarca con signos evidentes de una voluntad de superación. Se acordó nombrar una comisión organizadora del "Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat" formada por las personas siguientes: Isidre Ojpas Batlle, Jaime Codina Vila, Alberto Masseguer Giralt, Magda Sarraza Felip, Francisco Sabirama Ollé, José M. Canals Lamiel, Juan Vendrell Company y Jorge-Gabriel Romero Alvarez.

Por último se concretaron los objetivos de la entidad y asimismo se tomó el acuerdo de informar al Gobierno Civil de Barcelona y Ayuntamientos de las localidades de la comarca, una vez se hubiera terminado de redactar y aprobar los correspondientes Estatutos.

Martorell, 23 de noviembre del 1974.

I. Ojpas Batlle
 Francisco Sabirama Ollé
 Alberto Masseguer Giralt
 Juan Tort Mensa
 Juan Pi Sanjell
 Magda Sarraza Felip
 José M. Canals Lamiel
 Carlos Martí Vila
 J. Vendrell Company
 Onofre Pel Fort Pujol
 Jorge-Gabriel Romero Alvarez

Llegeix el document.

Quan està fet i on?

Qui el fa i a qui l'adreça?

Com està escrit (a mà, a màquina, imprès, etc.)?

En quina llengua està escrit? Com és aquesta llengua (català o castellà antic, etc.)? I l'ortografia?

Quin és el seu suport (paper, argila, fotografia)?

De què o de qui parla?

Quins són els objectius de l'entitat?

Quins municipis estaven representats en l'entitat?

En quin apartat del quadre de classificació col·locaries aquest document i per què?

Document núm. 6. Carnet de ball, 1950.

<p><u>Dia 13 Tarde</u> Orquestas:</p> <p>Blas Wilson y Dorin</p> <p>1 ..... 6 C. 2 ..... 7 3 ..... 8 4 ..... 9 5 O. .... 10</p> <p style="text-align: center;"><u>Noche</u></p> <p>Primera parte</p> <p>1 ..... 5 O. 2 ..... 6 C. 3 ..... 7 4 ..... 8</p> <p>Segunda parte</p> <p>9 ..... 13 10 ..... 14 11 ..... 15 12 ..... 16</p>	 <p><i>A. Fusté</i></p> <p>SASTRE</p> <p>Avda. del Caudillo, 187 Telefono 158 SAN FELIU DE LLOBREGAT</p> <p><small>Gilboa One</small></p>	<p style="text-align: center;">ENTOLDADO <small>DEL</small></p> <p style="text-align: center;">Ateneo Sanfeliuense</p> <div style="text-align: center;"> </div> <p style="text-align: center;">F M I A E Y S O T A R</p> <p style="text-align: center;">1950</p> <p style="text-align: center;"><i>San Feliu de Llobregat</i></p>
---	--	---

<p><u>Dia 11 mañana</u></p> <p>Orquesta Florida</p> <p>1 2 <i>Luís Rodríguez</i> 3 O. <i>Pilar Jiménez</i> 4 O. 5</p> <p>Nota: —</p> <p>Los días que el Baile sea continuo, el programa de baillables, se entenderá que es doble.</p>	<p><u>Dia 11 Tarde</u></p> <p>Orquesta Florida</p> <p>1 <i>Ana</i> 6 C. 2 <i>Haraguer</i> 3 <i>Luís San</i> 8 4 ..... 9 5 O. .... 10</p> <p style="text-align: center;"><u>Noche</u></p> <p>Primera parte</p> <p>1 ..... 5 O. 2 ..... 6 C. 3 ..... 7 4 ..... 8</p> <p>Segunda parte</p> <p>9 ..... 13 10 ..... 14 11 ..... 15 12 ..... 16</p>	<p><u>Dia 12 Tarde</u></p> <p>Orquestas: Apolo y Dorin</p> <p>1 ..... 6 C. 2 ..... 7 3 <i>Marta Ruiz</i> 8 4 ..... 9 5 O. .... 10</p> <p style="text-align: center;"><u>Noche</u></p> <p>Primera parte</p> <p>1 <i>Elvira Pecos O.</i> 2 <i>Clara P.</i> 6 C. 3 ..... 7 4 <i>Ulla Garcia</i> 8</p> <p>Segunda parte</p> <p>9 ..... 13 10 ..... 14 11 ..... 15 12 ..... 16</p>
--	--	--

Llegeix el document.
 Quan està fet i on?
 Qui el fa i a qui l'adreça?
 Com està escrit (a mà, a màquina, imprès, etc.)?
 En quina llengua està escrit? Com és aquesta llengua (català o castellà antic, etc.)?
 I la seva ortografia?
 Quin és el seu suport (paper, argila, fotografia)?
 De què o de qui parla?
 Quins eren els costums de l'època?
 Quina institució organitzava el ball?
 En quin apartat del quadre de classificació col·locaries aquest carnet de ball i per què?

Document núm. 7. Còpia de la instància de Joan Estapé Ribas al ministre de Defensa Nacional per a la declaració de la seva empresa com a indústria de guerra, 1938.

D. JUAN ESTAPE RIBAS de 62 años de edad, con domicilio en Rosas de Llobregat calle Urbanización Mestres nº 7 como Industrial de Metalurgia domiciliado en Rosas de Llobregat provincia Barcelona calle Urbanización Mestres nº 7 a V. E. respetuosamente

EXPOSICIÓN:

que considera que la citada industria está comprendida en el artículo 1º de la orden de 10 Noviembre (D.O. nº 272) y artículo 3º del Decreto de 21 de Octubre último (D.O. nº 256) por producir para Subsecretaría de Armas (Sección de Espoletas) el 80 % de su producción.

Es decir que el 80 % de su producción es para el Ministerio de Defensa Nacional y el 20 % restante lo dedica al trabajo habitual de la casa.

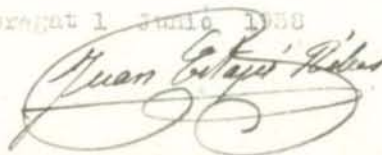
En la mencionada industria trabajan en conjunto treinta y cuatro obreros.

Por todo ello a V. E.

SUPLICA:

Que sea declarada industria de guerra la casa JUAN ESTAPE RIBAS a los fines que procedan y a los efectos de tramitación de las exenciones de incorporación a filas conforme el Decreto y Orden más arriba citados.

Rosas de Llobregat 1 Junio 1938

Sr. Ministro de Defensa Nacional.

Llegeix el document.
 Quan està fet i on?
 Qui el fa i a qui l'adreça?
 Com està escrit (a mà, a màquina, imprès, etc.)?
 En quina llengua està escrit? Com és aquesta llengua (català o castellà antic, etc.)? I l'ortografia?
 Quin és el seu suport (paper, argila, fotografia)?
 De què o de qui parla?
 Quina població és Roses del Llobregat?
 De quin tipus d'indústria es tracta en aquest document? Quants treballadors hi havia?
 En quin apartat del quadre de classificació col·locaries aquest document i per què?

Document núm. 8. Denúncia del cap local de Falange Española Tradicionalista y de las JONS de Cervelló, contra Josep Tarradellas Joan, Jaume Llopart Valls, Mateu Joan i Miquel Duran, davant el Tribunal de Responsabilitats Polítiques de Barcelona.

Jose Estrada Vallbona, en qualitat de Jefe Local de Falange Española Tradicionalista y de las J.O.N.-S de Cervelló y en cumplimiento de lo ordenado en el art. 35 de la Ley de 9 de febrero de 1939, sobre responsabilidades políticas, formula DENUNCIA contra los siguientes vecinos: JOSE TARRADELLAS JOAN, JAUME LLOPART VALLS, MATEU JOAN y MIGUEL DURAN, de estado casado los tres primeros, excepto el último que es de estado viudo. Sus oficios y domicilios respectivos eran los siguientes: comercio, comercio, vidriero y carpintero, domiciliados en Pablo Majoré nº 5, Avenida del Caudillo nº 41, Avenida del Caudillo nº 26 y Avenida del Caudillo nº 46. Todos se encuentran en Francia, excepto el citado en segundo término que está escondido en la ciudad de Barcelona. Sus bienes conocidos son los siguientes; Jose Terradellas, una casita con huerto y jardín; Jaime Llopart, una casa de dos pisos con huerto; Mateu Joan y Miguel Durán, una casa cada uno.

Dichas personas se encuentran comprendidas en los siguientes apartados del art. 4a de la mencionada ley; en el párrafo d/ José Tarradellas, que durante el dominio rojo-separatista llegó a figurar como presidente del llamado Gobierno de la Generalidad de Cataluña; en el mismo párrafo, Jaime Llopart, agitador revolucionario, cómplice e inductor de varios asesinatos y Jefe Municipal de la localidad antes y durante la revolución rojo-separatista; en el párrafo d/ Mateu Joan, militante izquierdista y rojo convencido y en el mismo párrafo, Miguel Durán, miembro del Ayuntamiento rojo y militante izquierdista con anterioridad al 18 de julio de 1936.

Todo lo cual comunico a los efectos prevenidos en la referida ley de Responsabilidades Políticas.

Cervelló 28 de mayo de 1940.

Jose Estrada

ILUSTRE SEÑOR PRESIDENTE DEL JUZGADO CIVIL ESPECIAL DE RESPONSABILIDADES POLITICAS.

Llegeix el document.
 Quan està fet i on?
 Qui fa el document i a qui l'adreça?
 Com està escrit el document (a mà, a màquina, imprès, etc.)?
 En quina llengua està escrit? Com és aquesta llengua (català o castellà antic, etc.)? I l'ortografia?
 Quin és el seu suport (paper, argila, fotografia)?
 De què o de qui parla? Busca en el diccionari el nom de Josep Tarradellas Joan.
 Esbrina què era la Falange.
 Pregunta al teu professor/a què vol dir *rojo separatista*.
 En quin apartat del quadre de classificació col·locaries aquest document i per què?

Document núm. 9. Estadística de la població del municipi de Sant Andreu de la Barca, 1836.

San Andreu de la Barca

Any de 1836.

Examen de la mateixa manera de Cas i Noms que hay en
este pueblo y termino en dicho año.

Casos	Noms	Almas
1	30	55

San Andreu de la Barca 3 Mayo 1836

A don Pedro Bayle
Le alcaide del lugar - Ayuntamiento

Antonio Barrio de Soto

Alto

Las personas que
que hay de mas
no se abarcan

- Llegeix el document.
 Quan està fet i on?
 Qui el fa?
 Com està escrit (a mà, a màquina, imprès, etc.)?
 Quina és la seva llengua i la seva ortografia? Com és aquesta llengua (català o castellà antic, etc.)?
 Quin és el seu suport (paper, argila, fotografia)?
 De què o de qui parla?
 En quin apartat del quadre de classificació col·locaries aquest document i per què?

Document núm. 10. Minuta de la resposta de l'alcade de Sant Feliu a l'escrit del 4º
Cuerpo del Ejército. Capitanía General de Catalunya.

Resolució caminada de los familiares de este Villa, cuyo es-
pecial hijo ha resesado en. No me se por experiencia, si se halla
ladrovia seiviondo en aquelles circunstancias las cuentas han con-
sultado sus perjudicadas por las intenciones invidiasas
a saber

- 1.º Francisco de Pardo Padre del caso Observaciones
1.º Martin Pallas Campdevós, José Pallas, Thomas, este ha negado de haber
que experiencia, y tal cosa se halla en este Instituto de la casa y en el
día que lo reclamaron.
- 2.º Francisco de Pallas, Juan Pallas Pafols Observaciones
Ha sido en la casa de Pallas, ha
estado haciendo el hermano de este
llamado P. también en aquelles
casos.
- 3.º Francisco de Pallas, Blanca, Josef Pallas, este negado de haber
pero realmente se ha continuado
el servicio en la península.
- 4.º Pedro Linares, José Saguer, Rafael. De este se dice lo mismo por
particular que ha ^{participado} en
aquella dominación.
El nombre del servicio
- 5.º El nombre de Pallas, Francisco de Pallas, Capitán general de las
armas, del servicio, del servicio

Exige el honor de recurrir a V. E. en el que
ta relación, en el caso en su calidad de tal el actual
que reclama a los efectos que en la misma se in-
teresan.

[Signature]

Transcripció del document núm. 10.

Relación nominal de las familias de esta villa, cuyo respectivo hijo ha regresado de Ultramar por enfermo, o se halla todavía sirviendo en aquellos dominios, los cuales han resultado más perjudicadas por las últimas inundaciones a saber:

Nombre del padre	Idem del mozo	Observaciones
1. Mateo Ribas Campderrós,	José Ribas Moreno.	Éste ha regresado de Cuba por enfermo y todavía se halla en esta bastante delicado aguardando el día que lo reclamen.
2. Jaime Plana Esteve y Juan Plana Rafols.		Reservista se halla sirviendo en Cuba, habiendo fallecido el hermano de este llamado Fco., también en aquellos dominios.
3. Lorenzo Navall Julià,	Clemente Navall Puig.	Este regresó de Cuba por enfermo, pero actualmente se halla continuando el servicio en la península.
4. Pedro Suñol Sagués.	Francisco Sagués Rigol.	De éste se dice, verbalmente de un modo particular que ha fallecido en aquellos dominios.

S. Feliu de Ll. 31/1/98

-al Exmo. Sr. Jefe del 4º Cuerpo del Ejército- Capa. General de Catalunya S. M. Barcelona. En 31 enero de 1898.

Tengo el honor de remitir a V.S. la adjunta relación, conforme en su común de 25 del actual me reclama, a los efectos que en la misma se interesan.

Dios Ca.?

Llegeix el document.

Quan està fet i on?

De què o de qui parla?

Qui el fa i a qui l'adreça?

Com està escrit (a mà, a màquina, imprès, etc.)?

En quina llengua està escrit? Com és aquesta llengua (català o castellà antic, etc.)? I l'ortografia?

Quin és el suport d'aquest document (paper, argila, fotografia)?

En quin apartat del quadre de classificació col·locaries aquest document i per què?

Document núm. 11. Programa de la Festa Major de Corpus del Foment Agrícola, Industrial i Comercial de Molins de Rei, 1935.

Festes que se celebraran en commemoració del III ANIVERSARI del

Bloc Foment

DIES 13 I 14 DE JUNIOL

◆ Proclamació ◆
de la
Pubilla de Molins de Rei
i de la
Pubilla del Llobregat

◆

Sardanes - Balls (matí, tarda i nit)
Concert al saló-Café
Partit de Futbol

5 Orquestres de categoria

PROPERAMENT, detalls per RADIO, PREMSA I PROGRAMES

FOMENT
Agrícola, Industrial i Comercial
MOLINS DE REI

◆

Festa Major de Corpus

Dies 23 i 24 de Juny de 1935

PROGRAMA

ORDRE DE LES FESTES

DIA 23 DE JUNY

A les deu del matí:

IMPORTANT MATX D'ESCACS, disputant-se 15 valuosos medalles, entre els clubs «S. E. Orfeó de Sams» i «Escacs Foment»

Hi prendran part els següents jugadors:

Andreu Baró	Rubio	Lluís	Manel	Pedro
Enric	Blanch	Manel	Manel	Manel

On la Societat d'Escacs de la Societat d'Escacs de Sams

A dos quarts de quatre de la tarda:

Interessant partit de futbol corresponent al Torneig Comarcal Amateu: **PAPÍOL F. C.** contra **FOMENT F. C.** ◆

A les cinc i deu minuts:

Formidable partit corresponent al Torneig Copa Catalunya: **Vilafranca F. C.** contra **Foment F. C.**

A les deu de la nit:

Esdeveniment teatral, a càrrec de la Companyia del Teatre Romea de Barcelona

Primer actor: **ALEXANDRE NOLLA** - Primera actriu: **MARIA CUEVA**

Estrena en aquest teatre de la comèdia en un act i en tres actes, de Agustí Gual, «Paraguai Guaitan»

Morena Clara

REPARTIMENT:

Tinent: **Maria Cuevas** - Escena: **Manel Gual** - Dama Teresa: **Josefina Diaz**
 Joana: **Clara** - La Defensora: **Mimi Muñoz** - Fregada: **Lina Santomera**
 Encarnació: **Dionisia Hernández** - Don Enxà: **Alexandre Nolla**
 Pepe Rovira: **Artur Marín** - Rafael: **Francesc Mora** - Regalós: **Manuel Muguerra**
 - Antiquari: **Borrell Parde** - El Pesseguer: **Pere Cebas** - Gual: **Francesc Mora**

L'EXIT BELLS EXITS

MORENA CLARA, és la millor obra d'enguany - 200 representacions a Madrid - 150 representacions al Romea de Barcelona

MAGISTRAL INTERPRETACIÓ D'AQUESTA COMPANYIA

DIA 24 DE JUNY

MATÍ, a les onze - TARDA, a les sis - NIT, a dos quarts d'onze

Grans Balls

Amenitzats per la notable ORQUESTRA-ORQUESTRINA

Unió Artística de Barcelona

Espectacle obert durant el ball del matí

A les cinc de la tarda:

Disputat partit de futbol entre els primers equips complets: **SANTJOANENC - FOMENT F. C.**

A les deu de la nit

◆ **CONCERT INSTRUMENTAL** ◆

AL SALÓ CAFÉ PER LA JA NOMENADA ORQUESTRA

NOTES

La Sala estarà reglamentada per la Casa Arca (Follet).

No hi hauran cançons en els balls de tard i nit.

Tots els espectacles començaran puntualment a les hores establides.

Per a la funció de matí, del dia 23 al mes d'entrada al teatre i, segons hores, concert instrumental i orquestral. Les altres representacions que s'obriguen hauran d'abastar les 2 hores. Impostos a càrrec del ser.

El sortit de la sala, segons costums establerts, haurà de recollir-se el número d'ordre el dia 23, des de dos quarts de nou a tres de la nit, i una volta acabada la inscripció es presentará al sortit, en el qual hi serà com prova tota la localitat numerada i registrada, com cada any, en forma de sig. sig.

El número mínim de localitats per al sortit serà de cinc per cada sortit, en el cas de que el total d'inscripcions superassi del nombre de localitats disponibles, serà reduïda el tipus que com a mínim se accepta. No a rebre a la localitat. En cas de quedar localitats sobrees després del sortit es presentaran a la venda.

Al ser-se la inscripció haurà d'esser abans l'import total de les localitats encotregades.

Les localitats encotregades que an algun localitat venen, són proues adaptades, podran recollir-se el dia següent, d'onze a nou.

El personal de l'orquestra que necessiti localitat venen, són proues adaptades a la sala sobrees després del sortit.

Per entrades i localitats, el dia 23, d'onze a tres i una hora abans de la funció.

Totes les representacions són exclusivament per als socis, llurs famílies i invitats.

Llegeix el document.
Quan està fet i on?
Qui el fa i a qui l'adreça?
Com està escrit (a mà, a màquina, imprès, etc.)?
En quina llengua està escrit? Com és aquesta llengua (català o castellà antic, etc.)? I l'ortografia?
Quin és el seu suport (paper, argila, fotografia)?
De què o de qui parla?
En quin apartat del quadre de classificació col·locaries aquest document i per què?

Els onze documents que heu vist donen informació sobre diferents aspectes.
Digues quins donen informació sobre:

1. Treball de les dones.
2. Habitatge.
3. Biografies.
4. Festes i lleure.
5. Agricultura.
6. Indumentària.
7. Cultura.
8. Crisi de 1898.
9. Indústria.
10. Guerra Civil.
11. Demografia.

En la vida d'un home o d'una dona es produeixen documents inevitablement. Fixa't quants documents produeix la Maria -una noia imaginària- al llarg de la seva vida.

La Maria va néixer a l'Hospital Sant Joan de Déu l'any 1982, és filla de Pere Sánchez i d'Anna Mates. Tot i que va néixer a Barcelona, els seus pares, que vivien a Sant Feliu, van voler inscriure-la al Registre Civil d'aquesta ciutat, que es troba al Jutjat, perquè és la població on residien i perquè també ho havien fet amb el seu germà Ricard, que havia nascut un any abans. Al cap d'una setmana de néixer la Maria, la van portar al pediatre de l'ambulatori, el qual va obrir un expedient amb les seves dades: nom, domicili, data de naixement, pes, alçada, etc. Aquest metge seria el que faria el seguiment del creixement de la nena: com s'havia d'alimentar, les vacunes que se li haurien de posar i en quin moment, etc.

El pare i la mare de la Maria treballaven, i quan ella tenia quatre mesos -temps que donen a la feina a un dels pares per tenir cura dels fills- la van portar a una escola bressol municipal. Primer, però, la van empadronar, és a dir, van emplenar un full amb el carrer, el número i el pis on vivien, i després la van matricular a l'escola bressol municipal que els corresponia, és a dir, la que tenien més a prop. Com que la família vivia al carrer de Can Calders, l'escola més propera era Patufet. A l'escola bressol portaven un quadern on les mestres apuntaven tot el que feia la Maria: el que havia menjat, si havia plorat o no, etc. En aquesta llibreta els pares també escrivien les informacions sobre la nena que eren d'interès per a l'escola. La Maria va restar-hi fins que va anar a l'escola, quan va fer tres anys. A l'escola, com anteriorment a la guarderia, la Maria dibuixava, retallava, etc., i cada tres mesos portava un àlbum a casa amb les activitats que havia fet. Periòdicament els professors i professores feien informes al pares perquè coneguessin com evolucionava el seu aprenentatge. La Maria era una nena que cantava molt bé i que li agradava molt la música, per això els seus pares van voler matricular-la de cant i de solfeig a l'Escola Municipal de Música de Can Ricart. Com que a la Maria també li agradava molt el teatre, va demanar anar a l'Escola de Teatre del Centre Parroquial, perquè li ensenyessin les tècniques teatrals. A l'edat de 12 anys va acabar l'ensenyament primari. L'escola li va lliurar un certificat d'estudis perquè es matriculés a l'IES Olorda. Durant uns anys va estudiar en aquell institut, fins a l'acabament de l'ESO, i posteriorment va iniciar el batxillerat. En el seu expedient acadèmic s'apuntaven les notes que treia de tots els cursos.

L'any 1997 -quan tenia 15 anys- amb motiu d'un intercanvi cultural de l'institut amb un altre centre, va fer un viatge a França i va necessitar fer-se el document nacional d'identitat a la comissaria de la policia nacional, al carrer de les Carreretes. Un any després, va tornar a aquesta comissaria per fer-se el passaport, amb l'objectiu de viatjar a Praga (República Txeca); com que no és un país de la Unió Europea per visitar-lo cal tenir aquest document. La Maria va poder fer aquest viatge perquè tenia uns diners que poc abans havia rebut per l'herència del seu avi, d'acord amb el testament que aquest havia fet davant el notari de Sant Feliu. El seu germà Ricard la volia acompanyar, però durant aquells dies s'havia de presentar a l'Ajuntament, perquè quintaven els nois que havien nascut el 1981. A més, ell volia sol·licitar la prestació del servei social substitutori...

Fes una relació dels documents que ha produït la Maria.
Si ella els guarda i els organitza, tindrà un arxiu.

Fes un relat de la teva vida i digues quins documents has pogut fer.

Busca a casa diferents documents que pertanyen al teu arxiu personal o familiar: per exemple, la partida de naixement, el teu expedient acadèmic, etc. Descriu què són i amb motiu de què s'han produït o per què els has rebut, etc.

En quines d'aquestes grans seccions els classificaries:

Documents d'identificació i d'estat civil: per exemple, DNI, passaport.

Cultura i associacionisme: carnet de la Biblioteca Popular Montserrat Roig, passi d'una discoteca, carnet del Cub de Natació de Sant Feliu de Llobregat, carnet de SOS Racisme, carnet de soci del Barça, diploma de monitor d'esplai, etc.

Documentació referida a la residència: certificat d'empadronament.

Dades acadèmiques: graduat escolar, notes del curs acadèmic 1996-97.

Correspondència: targeta postal, carta, etc.

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
Direcció General del Patrimoni Cultural
Aniu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat

**Diputació
de Barcelona**
Àrea d'Educació

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament
Delegació Territorial Baix Llobregat-Anoia

AJUNTAMENT
DE SANT FELIU DE LLOBREGAT

